

הלכות יסודי התורה פרק ט

פרק ט

התורה עומדת

התורה לעד

א.

דבר ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים, אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת.

שנאמר "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו" (דברים י"ג:א').

ונאמר "והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" (דברים כ"ט:כח),

הא למדת שכל דברי תורה מצווין אנו לעשותן עד עולם.

וכן הוא אומר "חוקת עולם לדורותיכם" (ויקרא ג'י"ז).

ונאמר "לא בשמים היא" (דברים ל"ב), הא למדת "שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה":

ב.

לפיכך אם יעמוד איש, בין מישראל בין מן האומות, ויעשה אות ומופת,

• ויאמר שי"י שלחו להוסיף מצוה,

• או לגרוע מצוה,

- או לפרש במצוה מן המצוות פירוש שלא שמענו ממושה,
- או שאמר שאותן המצוות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצוות לפי זמן היו,

- הרי זה נביא שקר, שהרי בא להכחיש נבואתו של משה, ומיתתו בחנק, על שהזיד לדבר בשם י"י אשר לא ציוהו, שהוא ברוך שמו ציוה למשה שהמצוה הזאת לנו ולבנינו עד עולם, ולא איש אל ויכזב:

הנביא

ג.

אם כן למה נאמר בתורה "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונו" (דברים י"ח: טו) ?

א. להזהיר על תורת משה

לא לעשות דת הוא בא, אלא לצוות על דברי התורה ולהזהיר העם שלא יעברו עליה, כמו שאמר האחרון שבהם "זכרו תורת משה עבדי" (מלאכי ג': כ"ב) :

ד.

ב. לצוות על דברי הרשות

וכן, אם ציונו בדברי הרשות, כגון,

- "לכו למקום פלוני", או "אל תלכו",
- "עשו מלחמה היום", או "אל תעשו",
- "בנו חומה זו", או "אל תבנוה",

-מצוה לשמוע לו.

העובר על דברי נביא

והעובר על דבריו - חייב מיתה בידי שמים, שנאמר "והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי, אנכי אדרוש מעמו" (דברים י"ח: טז) :

וכן, נביא שעבר על דברי עצמו, והכובש נבואתו - חייב מיתה בידי שמים, ובשלשתן נאמר "אנכי אדרוש מעמו":

ג. לעבור על דברי תורה לפי שעה

וכן, אם יאמר לנו הנביא - שנודע לנו שהוא נביא -

- לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה,
- או על מצוות הרבה, בין קלות בין חמורות,

לפי שעה,

- מצוה לשמוע לו,

וכך למדנו מחכמים הראשונים מפי השמועה, "בכל אם יאמר לך הנביא "עבור על דברי תורה", כאלוהו בהר הכרמל - שמע לו, חוץ מעבודה זרה":

1.

והוא שיהיה הדבר לפי שעה, כגון אליהו בהר הכרמל שהקריב עולה בחוץ וירושלים נבחרה, והמקריב בחוץ חייב כרת, ומפני שהוא נביא מצוה לשמוע לו, וגם בזה נאמר "אליו תשמעון" (דברים י"ח:ט"ז):

2.

ואילו שאלו את אליהו ואמרו לו, "נעקר מה שכתוב בתורה "פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה" (דברים י"ב:ג)" היה אומר, "לא, אלא המקריב בחוץ לעולם חייב כרת, כמו שצוה משה, אבל אני היום אקריב בחוץ בדבר יי, כדי להכחיש נביאי הבעל":

ועל הדרך הזאת אם ציוו כל הנביאים לעבור לפי שעה - מצוה לשמוע להם.
ואם אמרו שהדבר נעקר לעולם - מיתתן בחנק, שהתורה אמרה "לנו ולבנינו
עד עולם" (דברים כ"ט:כ"ח).

וכן אם עקר דבר מדברים שלמדנו מפי השמועה,
או שאמר בדין מדיני תורה "שי" ציוה לו שהדין כך הוא", "והלכה כדברי
פלוגי",
- הרי זה נביא שקר וייחנק, אף על פי שעשה אות, שהרי בא להכחיש תורה
שאמרה "לא בשמים היא" (דברים ל"ב).
אבל לפי שעה שומעין לו בכל:

בעבודה זרה אפילו לפי שעה אין שומעים
במה דברים אמורים, בשאר מצוות, אבל בעבודה זרה - אין שומעין לו
ואפילו לפי שעה, ואפילו עשה אותות ומופתים גדולים ואמר שי" ציוהו
שתיעבד עבודה זרה היום בלבד, או בשעה זו בלבד, הרי זה דיבר סרה על
י"י.

ועל זה ציוה הכתוב ואמר "ובא האות והמופת לא תשמע אל דברי הנביא
ההוא או אל חולם החלום כי דבר סרה על י"י אלהיכם" וג' (דברים י"ג:ג'-ו'),
שהרי זה בא להכחיש נבואתו של משה, ולפיכך נדע בודאי שהוא נביא שקר,
וכל שעשה בלאט וכישוף עשה, וייחנק: